Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz
OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 3 (2024) · “Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish dasturlarini moliyalashtirish tendensiyalari” mavzusidagi respublika il...

boshqalar), kasbiy va shaxsiy o‘z-o‘zini rivojlantirish ehtiyojini yuzaga keltirish hisoblanadi.

Ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar: Ta’limning barcha bosqichlariga oid umumiy pedagogik va didaktik vositalari, talabaning dasturiy bilim, tasavvur va ko‘nikmalari asosida mustaqil ishlash samaradorligini takomillashtirish, ilmiy fikrlashga, o‘quv faniga qiziqishini kuchaytirish, kasbiy bilimlarini chuqurlashtirish, nazariy va amaliy mashg’ulot mobaynida ularning faolligini oshirishdan iboratdir. Jaxon pedagogik tajribasi, zamonaviy pedagogik texnologiyalarining talabalarni fanlarga qiziqtirishga, ularning mustaqil ishlashda faolliklarini oshirishga imkoniyati cheksiz ekanligini tasdiqlamoqda.

Ta’limning bugungi vazifasi talabalarni kun sayin oshib borayotgan axborot ta’lim muxiti sharoitida mustaqil ravishla faoliyat ko‘rsata olishga axborot oqimidan oqilona foylalanishga o‘rgatishdan iboratdir. Buning uchun ularga uzluksiz ravishda mustaqil ishlash imkoiniyati va sharoitini yaratib berish zarur. Shuga ko’ra yoshlarining talab va istaklaridan kelib chiqqan holda umumkasbiy fanlarni axborot komunikatsion texnologiyalar orqali tayyorlab, yoshlarning yanada bilim va ko’nikmalarini shakllantirishga harakat qilish bugungi kun dolzarb muammosi desak xato qilmagan bo’lamiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. https://www.tdpu.uz/page/innovatsion-texnologiyalar
2. Ishmuhammedov R.J. Innovatsion texnologiyalar yordamida ta’lim samaradorligini oshirisg yo‘llari. – Toshкент: ToshDPU, 2004. - 44 b.
3. See discussions, stats, and author profiles for this publication at: https://www.researchgate.net/publication/328321322 An Integrated Model for STEM

INNOVATSION TA`LIM TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA ZAMONAVIY KADRLAR TAYYORLASHNING O`ZIGA XOS JIHATLARI

Orzikulova Hurshida Ne`matjonovna
Andijon Davlat Universiteti 1-kurs magistranti
orzikulova2022gmail.com

Innovatsion ta’lim texnologiyalari zamonaviy kadrlar tayyorlashning muhim elementi hisoblanib, globallashayotgan va tez o‘zgarib borayotgan dunyoda muvaffaqiyatli halqaro miqyosda yetuk bo`lgan mutaxasislarni tayyorlash uchun zarur ko‘nikma, bilim va malakalarni ta`minlab beradi.

Innovatsion ta'lim texnologiyalari bir necha sabablarga ko'ra zamonaviy kadrlar tayyorlashda muhim rol o'ynaydi:

1. Mehnat bozori talablariga javob berish: Innovatsion texnologiyalar mehnat bozorida talab qilinadigan zarur ko‘nikma va bilimlarni egallashda yordam beradi. Bu ayniqsa raqamli iqtisodiyotda kasbiy mahorat, jamoaviy ish, muammolarni hal qila olish va o'z-o'zini isloh qilishni o'z ichiga oladi.

Published: 17.05.2024
Cite this article: Orzikulova Hurshida Ne’matjonovna (2024). Innovatsion ta’lim texnologiyalari yordamida zamonaviy kadrlar tayyorlashning o‘ziga xos jihatlari. Emro Science and Education, 1(3). https://journal.emro.uz/public/maqola/57
© 2024 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

2. Tanqidiy fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirish: O‘qitishning innovatsion usullari talabalarni tahlil qilish, tanqidiy fikrlash va muammolarni ijodiy hal etishga undaydi. Bu ko'nikmalar bugungi tez o`zgarib borayotgan dunyoda yangi vaziyatlarga tezda moslashish qobilyatini shakllantirishda juda muhim hisoblanadi.

3. Ta'limni individuallashtirish: Innovatsion texnologiyalar yordamida har bir talabaning xususiyatlarini hisobga olgan holda individuallashtirilgan ta'limni yanada samaraliroq amalga oshirish mumkin. Bu o'quv natijalarini yaxshilashga va o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishga yordam beradi.

4. Global ta’lim: Innovatsion texnologiyalar xalqaro ta’lim loyihalarini yaratish, butun dunyo universitetlari va mutaxassislari bilan hamkorlik qilish imkonini beradi, bu esa talabalarning dunyoqarashini kengaytiradi va ularni xalqaro muhitda ishlashga tayyorlaydi.

5. Kelajakdagi o‘zgarishlarga tayyor turish: Innovatsion ta’lim texnologiyalaridan foydalanish orqali talabalar o‘zgaruvchan sharoit va texnologiyalarga tez moslashishni o‘rganadilar, bu esa ularga kelajak muammolarini muvaffaqiyatli yengishda yordam beradi.

Potensial imtiyozlarga qaramay, O‘zbekiston ta’lim tizimida innovatsion texnologiyalardan foydalanish bir qator muammolarga duch kelishi mumkin:

1. Infratuzilmaviy cheklovlar: zamonaviy IT infratuzilmasining yetarli emasligi, keng ko`lamli internetdan foydalanish imkoniyatining yo‘qligi hamda maktab va oliy o‘quv yurtlarida kompyuterlashtirishning yetarli darajada emasligi ta’lim jarayoniga innovatsion texnologiyalarni joriy etishga to‘sqinlik qilishi mumkin.

2.O‘qituvchilarning ko`nikmasi yo‘qligi: Ayrim o‘qituvchilar ta’lim jarayonida innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish uchun yetarli ko‘nikma va malakalarga ega bo‘lmasligi mumkin. O'qituvchilarga texnologiyani o'z ishlariga muvaffaqiyatli integratsiya qilish uchun maxsus tayyorgarlik va qo'llab-quvvatlash kerak.

3. Madaniy va tashkiliy to'siqlar: Ta'lim tizimidagi mavjud madaniy va tashkiliy me'yorlar o'zgarishlar va innovatsiyalarni qiyinlashtirishi mumkin. Ba'zi maktablar va universitetlar noma'lumlik yoki nazoratni yo'qotish qo'rquvi tufayli o'zgarishlarga qarshilik ko'rsatishi mumkin.

4. Moliyaviy cheklovlar: yetarlicha mablag‘ ajratilmaganligi ta’lim jarayoniga innovatsiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun zarur bo‘lgan zamonaviy texnologik yechimlar va jihozlardan foydalanishni cheklashi mumkin.

5. Milliy strategiyaning yo‘qligi: Ta’limda innovatsion texnologiyalardan foydalanish bo‘yicha aniq va yo‘naltirilgan milliy strategiyaga ega bo‘lish muhimdir. Bunday strategiyaning yo'qligi texnologiyani o'zlashtirish jarayonlarida samarasizlik va nomuvofiqlikka olib kelishi mumkin.

Ushbu muammolarni hal qilish infratuzilmaga sarmoya kiritish, o‘qituvchilar malakasini oshirish, madaniyat va tashkiliy me’yorlarni o‘zgartirish, moliyaviy qo‘llab-quvvatlashni ta’minlash va ta’limda innovatsion texnologiyalardan foydalanish bo‘yicha milliy strategiyani ishlab chiqishni o‘z ichiga olgan kompleks yondashuvni talab qiladi.

O‘zbekistonda ta’limda axborot texnologiyalarini rivojlantirish tizimli yondashuvni va samarali amalga oshirish uchun qator tavsiyalarni talab qiladi. Mening tavsiyalarim quyidagilardan iborat:

1. Axborot texnologiyalari infratuzilmasiga investitsiyalar: Ta’lim muassasalarida zamonaviy AT infratuzilmasini rivojlantirish, jumladan, keng ko`lamli internet tarmog‘i bilan ta’minlash, kompyuterlar va boshqa zarur jihozlar xarid qilish uchun mablag‘ ajratish zarur.

2. Pedagog kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash: O‘quv jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish bo‘yicha pedagog kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash tizimini tashkil etish. Bu kurslar, treninglar, seminarlar va boshqa o'qitish shakllarini o'z ichiga oladi.

3. Raqamli ta’lim resurslarini rivojlantirish: sifatli raqamli ta’lim resurslarini, jumladan, interaktiv darsliklar, onlayn kurslar, o‘quv o‘yinlari va boshqalarni yaratish va tarqatishni qo‘llab-quvvatlash.

4. Innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash va rag‘batlantirish: Ta’lim sohasida innovatsiyalarni rag‘batlantirish uchun shart-sharoitlar yaratish, shu jumladan, ta’limda axborot texnologiyalarini rivojlantirishga qaratilgan startap va loyihalarni moliyaviy qo‘llab-quvvatlash.

5. Ta’limning ochiqligini ta’minlash: Aholining turli toifalari, jumladan, nogironligi bo‘lgan bo’lalar, chekka hududlar aholisi va boshqa ijtimoiy himoyaga muhtoj guruhlar uchun axborot texnologiyalaridan foydalangan holda ta’lim olish imkoniyatini yaratish masalalariga e’tibor qaratish.

6 .Raqamli savodxonlikni rivojlantirish: talabalar raqamli muhitda muvaffaqiyatga erishishlari uchun zarur ko‘nikmalarga ega bo‘lishini ta’minlash uchun ta’limning barcha darajalarida ta’lim dasturlariga raqamli savodxonlik bo‘yicha treningni kiritish.

7. Hamkorlik aloqalarini o'rnatish: Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha resurslar va ilg'or tajriba almashish uchun xususiy sektor, xalqaro tashkilotlar va fuqarolik jamiyatlari bilan hamkorlik qilish.

8. Baholash va monitoring: Ehtiyojlar va erishilgan natijalarga muvofiq strategiya va dasturlarni tuzatish maqsadida ta’limda axborot texnologiyalaridan foydalanish samaradorligini muntazam ravishda baholash va monitoring qilish.

9. Sifatli ta’lim mazmunini rivojlantirish: sifatli raqamli ta’lim mazmunini, jumladan, interaktiv darsliklar, onlayn kurslar, multimedia materiallari va boshqa ta’lim resurslarini yaratish va tarqatish.

10. Mahalliy IT-kompaniyalarni qo‘llab-quvvatlash va rivojlantirish: Innovatsion ta’lim yechimlari va texnologiyalarini ishlab chiquvchi mahalliy IT-kompaniyalarni qo‘llab-quvvatlash. Bunga grantlar berish, soliq imtiyozlari berish, eng yaxshi ta’lim IT-loyihalari uchun tanlovlar o‘tkazish va hokazolar kiradi.

11. Ta’lim sohasiga IT-mutaxassislarini jalb etish va saqlab qolish uchun rag‘batlantiruvchi omillarni yaratish: masalan, ish haqini oshirish, ta’lim sohasida ishlovchi IT-mutaxassislariga imtiyozlar joriy etish.

Ushbu tavsiyalar O‘zbekistonga ta’lim sifatini oshirish va kelajak avlodni informatsion ta`lim texnoligiyalaridan samarali foydalangan holda tez o‘zgarib

borayotgan dunyoga muvaffaqiyatli moslashishga tayyorlashga va halqaro darajadagi yetuk mutaxasis bo`lishga yordam berishi mumkin.

Foydalangan adabiyotlar ro‘yxati:

1. "Teaching Naked Techniques: A Practical Guide to Designing Better Classes" - Dr. José Antonio Bowen
2. "The New Education: How to Revolutionize the University to Prepare Students for a World in Flux" - Cathy N. Davidson
3. "The Power of Blended Learning in the Sciences" - Norman Reid
4. "Disruptive Classroom Technologies: A Framework for Innovation in Education" - Sonny Magana
5. "Learning in the Age of Digital Reason" - Søren Brier

ЎСМИР БОЛАЛАРДА ОҒУВЧИ АҲЛОҚНИНГ ПАЙДО БЎЛИШИ

Усмонова Мухтасар
ФарПИ “Ижтимоий фанлар ва спорт ” кафедраси катта ўқитувчиси

Аннотатсия: *ушбу мақолада кишининг девиант аҳлоқини жамиятда қабул қилинган меъёрларга зидлиги ва руҳий жараёнларининг мувозанатсизлиги, мослашувчан эмаслиги кўринишида ёки унинг шаҳсий аҳлоқи устидан аҳлоқий ва эстетик назоратдан бўйин товлаш кўринишидаги ўзини фаоллаштириш жараёнининг бузилишида намоён бўлувчи алоҳида қилмишлар ёки қилмишлар тизими сифатида фикрлар билдирилган.*

Калит сўзлар: *инсон омили, психологик қаровсизлик, психотерапевт, руҳий мослашув, ижтимоийлашув, тажовуз, руҳият*

Мамлакатимиз ХХасрнинг оҳири ва ва ХХИ асрнинг бошларида жамиятнинг барча соҳаларида эришган улкан ютуқлари билан дунё ҳаритасидан муносиб ўрин эгаллаб, барча соҳаларда туб ислоҳотларни амалга оширмоқда. Бу ислоҳотларнинг мақсади аввало ***инсон омилини*** ҳар қачонгидан ҳам юқори даражага кўтариш, унинг кучи, савияси, идроки, салоҳияти, руҳий ҳамда маънавий баркамоллигини таъминлаш, юксак тараққиётга эришиш орқали барча соҳаларда жаҳон ҳамжамиятида етакчи ўринни эгаллашдан иборатдир.

Инсон психологиясини билишда, ўз имконияти, иқтидорини англай олиш, фаолиятини ташкил этиш, ҳар қандай ёш даврида ҳам оптимал равишда ишга яроқлиликни, турли ўзгаришларга психологик жиҳатдан тайёрликни таъминлаш, янгича фикрлаш ва тафаккур қилиш, рўй бераётган жараёнларни объектив ва тўғри идрок қилиш қобилиятини ривожлантириш муаммолари